

MNOHO
NOCÍ

—

Richard
Weiner

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

41 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Městská knihovna v Praze

Mnoho nocí

Richard Weiner

1928

Znění tohoto textu vychází z díla [Básně](#) tak, jak bylo vydáno v Praze nakladatelstvím Torst v roce 1997. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

Text díla (Richard Weiner: Mnoho nocí), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), není vázán autorskými právy.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Neužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 13. 9. 2018.

OBSAH

A bylo chýrné roztržení mračen,.....	7
Rozklenout srázné sametové černo	10
Na špici dýky, která usmrtila, ...	12
Den ještě. Za řinoucím mřížovým halasného slapu	14
Chovají odevzdané beránky, milující svá rouna.....	16
TUCHA SMRTI JE KRÁSNÁ... ..	18
— — — jenž řekl: — Věci ochuzují,.....	19
Hnětu — hnětu —.....	21
Šest humoresek.....	24
Ústa blahem zkulacená.....	25
Z nečistě vzňatých trav střevlíčích houfů teče.....	26
STACCATO	27
Náměstí dává tmě leklejší té, již se potí	29
VZPOMÍNKA Z MORVANU.....	30
Trpko pohledět,.....	33
Citlivé bání echa pružně komíhají	35
Odkud? — Z ledovců. — Odkud? — Z hlubin. —	37
VÁLKA	38
Pastucha haleká, a myslivé se níží	40
Trýznivá věta.....	42
Jméno! — Tvé jméno pravé, ty,.....	44
Hedvábné hmaty vyplašených stonů,.....	46
Hymnickým rytmem plynou úlomky létavic.....	47
Prasklá kde duha se klene.....	49
Mnoho nocí tísni se na cestách svatebčanů, ...	53

*Matce
Která už patří
Její památce*

A bylo chýrné roztržení mračen,
blesk, vetčen kolmo, zvlnil se jak struna.
Rachot bezradně ji vyhmatává, tu tam,
třepí se drnče.

Z onoho Jahvova řásnatého náručí
vyloupla se nepovědomá chudák mýtina
habří, dvě břízy, sáh dříví, spálený palouk
Blesk maní vžehl jí však znamení věčna.
Vše pak sklíčeně zhaslo.

Atom času, jež, co tady tančil, žeh onen zasáh,
stana, tětím ohňového meče pukl vedví,
a v každé půli oné jakby škeble, po skvělé perle:
tamto trvání, znik onde, mimo čas obé.
A kupodivu stejné.

Nebylo svědků perlorodé té soulože
ozon modře čpí
věčnosti a ničeho
modrá barva pomněnek
kromě dvou bloudivších tu tvorů zahnaných bouří
na okraj oné všemi zhrzené mýtiny,
jíž na chvíli odpovědnost svatostánku.

Kromě dvou bloudivších tu tvorů, a nepodobných
druhu druh jak nepodobny obsah a nádoba
nezoufejte, vzdálení!
jež štítivými povrchy lpí, nenávistně čekající

na kýs tříštící úder, slepého dárce svobody,
který rozloučiv, rozpráší je niveč.

Srpnových nocí hvězdné slapy.

Když se z chýrné trhliny mračen vyhoupla mýtina,
plášť proroků pod ní vzdut
mýtina chudák — ó habří, ó břízy, a ty, paloučku! —
nevěsta zžehlá znamením

hladká tržná rána

jež vyvolené vbodl siný posel, zhasiv
dřív, než zmámená zavravorala,
tehdy také tětím pukl atom času, stana

první z bloudivších, sečný uslyšev příkaz
mrštěný ohněm bíle a drze tryským,

zemní duch vře lávou

přimhouřil zrak, a sobě sám pozorným cizincem,
čpící ozon má modrou barvu pomněnek
nalehl vnuknutím a vztyčil pyšnou jistotu,
ohněm sršící bodlo.

Zatímco tucha smrti, krásná jak zkamenělý dav,
druhého v kolena ťala. Jenž, povznes zraky,

kde slapy srpnových nocí

po jiskrách páčivších tajemství popelný zastal déšť,
kanoucí bezhlesou sprchou na úhor čela.

Ústa šeptají půdě...

Soustrastí ztrestav klečícího, svědek zřevší
smutně se vznesl — tmavým kormidluje zrakem —

odkud, odkud šumot křídél?

a svěděk zbožňující, zasažen v srdce, vzlykl.

Ústa šeptají půdě, a půda, naslouchajíc,
odpovídá květenou.

Ozon, jenž dohořívá, má modrou barvu pomněnek

Když tu vesmírný vzdech vsál a zahladil
nezoufejte, vzdálení!

dva ty nesmířené. A z obou stran strmého ticha
— visutý most, ale břehů není —

zřeli jste? duha nad slzami

hlasy marnou nadějí sezdaných střídavým zpěvem

ó habří, ó břízy, a ty, paloučku!

epitalam klenou mrtvě plesný.

Rozklenout srázné sametové černo
zježené třpytem štíhlých hlatí zrady,
sírnatá modrá stopa pohany
se seče s kostíkovou plochou smíchu

Napěchovány rudé holé stromy,
zelené květy na nich hustě hnízdí,
ježci, jak koule hladcí, kutálejí
načepýřenou myšlenku
uškrcenou.

Vyslyš mé štkání, tmavozraký reku,
brněním oděj mě své nelásky,
ujařmující smutek srdce promyj
hněvivým tryskem tvrdých nálezů.

Či lépe srázné sametové černo
krabaté klouby rukou, vyhubených,
že měly soucit. Vodstva slzí planou,
a žádný oheň světa neuhasí
ničivý ten požár,
ničivý ten požár.

Mravenci zvcí velbloudů se snaží
odvléci stébla — libanonské cedry —
a vysíleným nabízejí mštice,
krásné a duhové, svá medná břicha.
(Vzpomínka na jedno léto,
růjné a znojné léto.)

Vrou kvasné mlhy bělostného mléka,
a kde se protrhly, tam pobřeží,
nehybná, modrá vodstva, taktéž vrak
skácený na bok. Těžce oddychuje
    Jakubovým snem,
snem Jakubovým, nikdy nemdlícím.

Vyslyš mé štkání, orlonosý reku
    odlidštělý!
O tvoji tvář tříští se prškou znoje
myšlenka, která hraní v krychlích, skvělá.
Nozdry tvé, libou vůní unešeny,
    bijí jak křídla.

Čtyřstopí trpaslíci zahrabují
do sypkých oblak nibelunžský poklad,
a v pohyblivých runách, psaných hady
lze s jarou myslí čísti hrozné kletby.
    Myšlenka liběvonná, skvělá krychle,
v rekově tváři poprašek třpytný —

Bachraté žáby rodí bohatýry
a s dívkami je zakrslými žení,
jimž daly elfy život. Kněží plácí,
těm sňatkům žehnajíce, a rek-svědek,
    ojíněn myšlenkou,
smíchem řháh.

Vyslyš mé štkání, křídlonohý reku!
Vykřičník štíhlý, odmítavý trčí.
V úderný blesk se lámeš, věčnověká
průtrži srázné sametové klenby
    černa.

Na špici dýky, která usmrtila,
poplašně mává vrahů věrná láska
praporcem prosby. Bílým děsem bílá
sípavě úpí o milost, by nastal
den smíru s probodeným.

Na tváři mrtvého (lehká mu země!)
dychtivá utekla se naděj ve mstu
pod masku míru. Zrak si potutelně
zpod nedovřených víček razí cestu,
špehuje vražedníka.

V nicotu vkletá havěď larv a červů,
slepýších plazů, prašiviny země
se ve zmraženou náhle jakby hrůzu
lhostejně uzamkla, kde bezejmenné
a hluché vichry řvaly,

v chuchvalce rozpomínek potácivých
se sbalujíce. Netvorné a zrudné
blaho se odvíjelo z nehostinných
zákoutí paměti, zdusané ještě
a přec už botnající

kvasnicí slepé jistoty. A náhle
larvám a červům, slepýšovým plazům,
podzemní prašivíně, pozůstalé
po jakéms dávném rozkotání světů
velice dokonalých,

ječící kolmicí, z chaosu vichrů,
vyhřezla soustrast s věrným vražedníkem.
A mstivý mrtvý, který nechce smíru,
larv pastva, potutelným kochá okem
na mrší hostině se.

A kvílí krtci, červi, hrobařící
nad vrahem příliš věrným, než by kál se.
Hlodají larvy, chrobáci a krysy
na mrtvém, který pomsty nevzdává se...
A hrůzně znetvořený

chechce se lásce křečovitě vzpjaté
na hrotu dýky, která usmrtila.
Modlitby v jíní zmražené lpí na rtech
té, která zavražděna dřív, než zavraždila,
ach, lásky vrahů věrné.

Den ještě. Za řinoucím mřížovím halasného slapu
v kouřícím objetí město a prška němy.
Za chvíli nad ložem zmožených milenců
noc opilým máváním zamává pochodněmi.

Horoucí objetí města a pršky dýmá
útlou kolmicí: smírčí obět těl.
Nad bílou Remeší semčena trojice:
François, Roger, Niel.

Postoupil první. Za ním sirotčí srostlice dvou.
Elektrickými prsty dlaně do hvězd patří,
netrpělivé nozdry šíleně zvěřily Boha,
jinoší čelo klene se pyšně nad myšlenkou bratří.

Upletl z dlaní jímku, nic však nenačerpá
z hustého strdí dolin, kam lačný zrak se zvrací.
Mdlící slib čistoty zářivě procitá řinčením řetězu
ledových, průhledných konstelací.
François!

Postoupil druhý. Za ním dychtivá srostlice dvou.
V úhlednou škebli dlaně bezděky se bratří.
Dvě oči, dvě slunce odpůrčích ekvinokcí
vysoušejí vroucí zřídla, kam lítě patří.

Ó chtivé rty, z kterých kane — zvuk vrcholiště
v mechu —
bleskná sprcha touhy na nahost rozpomenutou.
Ó náhlá zlosti, jež v rozkošnickou kladeš ruku

sebemrskáčskou knutu!

Roger!

Postoupil třetí. Za ním bezdechá srostlice dvou.
Nedoslechnou se hlasu však, tváře se nedopatří.
Pod kaleným brněním beze spáry
kdosi žije, kdosi trpí za tři.

Která je bolest, pod níž se krunýř tvůj rozpoltí,
které je mrazivé blaho, kam netečně dohlížíš?
Těžce rozpaživ paže vyrval z tučné půdy kotvu.
Zpod puklého brnění září kříž.
Niel!

Horoucí objetí města a deště dýmá
útlou kolmicí: smírčí obět těl.
Cválá pod bílým chocholem Trojjediná Myšlenka:
François, Roger, Niel.
V šesteru očí dštících drásavou pýchu
po ještěrcím mrská sebou slovo: Chutě, chutě!

Chovají odevzdané beránky, milující svá rouna
kvůli laskání bezradných rukou,
a kteří, sotva zvedli prosebné oči (tlamičku mají
lysou a vlhkou),
klopí je pod káravým zrakem, který v nich dlouze
zkoumá.

Ano, chovají něhu, nedůtklivou a bojácnou,
zajiklou plaše a provinile,
protože ví, že zatoulané zornice, dřív než by zjihle
k laskání bezradných rukou zhlédly, raději pohasnou.

Stěny konejší barvou, jakou mají slané přímořské
pastviny;
beránci, jimž sůl milá je (ó ano, sůl slzí), tomu chtějí.
V nerovných dlážkách čtou oči napjatě jakby v mapě
přátelství:
horstva rozchodů, shod tiché toky, nezmarých záslibů
širé roviny.

(Zatímco podružně a břitce — s lenivým pachem
petroleje,
jenž line z dláždic týž, co v létě z velikých alpských
silnicí —
vyvstala podrážděná žízeň po vůni sen a silicí.)
A z těch, co společný jedí chléb, žádný, žádný
se neusměje.

Protože — nezapomínejte! nezapomínejte! — přátelství
je těžkou ornicí,
z níž rostou radosti o semčených rtech a dovnitř
zahleděných očí,
kterým hříšno se oddávat, kterým se nedoslouží,
a chladivý olej lásky že se se smíchem nemísí.

Desatero očí temní tou radostí, věrnější stínu jež jest
a nezbádavě nemá.
Vidí ji, aniž žasly, a chystají úsměv, až by jim dala
znamení.
Bezradné ruce (ó, v řetěz rozrůst!) zkoušejí prsty
laskání
neuskutečněná.

Okna zřekla se patřit, a jimi vsunula se západu zářivá
širočina
a v slova navždy už nepotřebná vtesala balvan mlčení,
jehož se dotkli: toto jest obřad patera srdcí drsného
sloučení,
a desatero zraků utkalo se přísahou stručnou
příkrou jak třaskavina.

A výbuch — ten, jenž rozmetává stavě — bezhlesý
zaskvěl se,
souhvězdí rodič, drtič mlžin, v nichž kalí příští stálice.
Vylidněné přistálo šero teď a pomáhá zapomenuté
žárovce
světly kuželík kroužit, aby si Přátelství troufalo zaslzet.

TUCHA SMRTI JE KRÁSNÁ...

Verš z jiné básně

Tucha smrti je krásná jak zkamenělý dav,
jenž, spálen zděšením a žatva beznaděje,
mrazivým vzmachem pýchy spásu svou rozkotav,
zavrhá záchranu, pyšně se odvraceje.

Fortny úniku třaskly a bezmocně se mstí
uprchlé kořisti, po níž se, směšně piště,
dřívější sápe děs — (jest jata soustrastí) —
prašivý vyvrhel a hanba spáleníště.

Prostřed smířených němý se vztyčil rádce, vstav
z lehátka asfodél, jež smavé dívky stelou,
a, svůdně půvabný, nabízí bolehlav
a číše kolují slavností zešeřelou.

Tucha smrti je krásná jak zkamenělý dav.

— — — jenž řekl: — Věci ochuzují,
myšlenka, hrabivá, pobere je a sešlape.
Tvary léčkou svedenému duchu,
a jež vylouží dokonalost. —
Možností, modly, kamejové oči
jsou děrami larvy, kterou klame určení,
lhostejná kvočna.
Já, který nejsem d'áblem, šeptám ti: — Zavrhni,
a na trojici oné vymodli zavržení. —

Veškerá ona rozloha údolí,
hrobu hor nikdy nezasypaného,
hrotí se nyní —
— večernice sehnala stádce a zašla v dům
utrácená —
v ptačí tikavý sen jeden a osamělý.
Jak včera, jak před věky, jak tehdy až tento hrob
posléze se zavřel,
tenký, tenký ten hlásek útočí na ozvěnu sfér,
srdnatě hrůtkem burácivý hlas z ní páče,
jenž by pověděl.
A do mezer smělých „tík“ řítí se laviny
ticha hrozného, tvrdého ticha dějstva,
a nerozlomný co koule, zapřísáhlý vzdor
zamlčet staříčké zemi, kdože ji zaklel
v nevhledné hořké zrno
a z nekonečna nebytí svrhl
v bédnou vteřinu trvání.
Neumlčí však zvuku-zvonečku,

jenž vždy zas vybřídá ze spoust nadějně radostný,
a křepče šplhaje,
z vrcholků zoufalých sosen důvěrně patří
hvězdám do tváře.
A hluboký spánek mystickou líhni zítřků.

Hnětu — hnětu —
já ryze zlá,
ze sklepních temnot hnětu
vidění oplzlá.

Předu — předu
lepkavou síť,
síť neřestných slastí předu,
čím tě utratit.

Hlídám — hlídám,
žárliva vlást,
na zamčená víčka kydám
chtíčů smolnou plást.

Ó jak chtěla bych, chtěla bdíti,
až třeskne den,
až zakvílíš, pavoučí síť
mojí opředen.

Radost — radost —
ty, který lkáš —
nikdy se s jitřenkou, nikdy
už neshledáš.

Radost — radost —
nikdy, nikdy již,
zpozdilý slunce synu,
otce nespatriš.

Vařím lektvar —
démon nevinný —
v tobě to, v tobě sklízím
na ten lektvar byliny.
Běda — běda —
co hatí mě?
Čar vrhám zlý — a ty, běda!
dřímeš pokojně.

Sápu se — sápu se
na ústa tvá,
dychtivý, jasný jich úsměv
se nevzdává.

Smeklé čelo —
ó zmaru závratí —
plachým se teď návratem jsoucna
jemně krabatí.

Víčka — víčka —
předěl vrtkavý —
v chytrém utopí mě zraku,
který snil a ví.
Ruce — ruce
netrpělivé
v předtuše zdarů hnětou
bytí tvárlivé.

Nozdry — nozdry —
ptáci radostní —
modrý záslib rozkoši vdechly
a smělost k ní.

Duji — duji —
já ryze zlá,
do strážné lampy duji,
aby uhasla.

Běda — běda —
Jak šťavami opilé poupě puká miláčková lůžka lem.
Užaslý se ve dni zhlíží.
Záměrný rapír kříží
se sokem přítelem.
Z mých piklů co z lázně stoupá
smělý a očištěn.

**Šest
humoresek**

Ústa blahem zkulacená
sypou slova, slova sypou. — Hluk pršky.
Těžce povstávají, omámená,
čtverácký řetěz kumpánů ve vratké rovnováze.
A náhle
osamělo jedno každojediné
a zvrátivši hlavu, a samo, a samo
s hlubokou příčnou vráskou na čele — samo —
je to lkající polobůh,
oh!
hroutící se na kolena,
beránek obětní.

Z nečistě vzňatých trav střevlíčích houfů teče
měděné magma. Démon zpupně trůní,
výhní se zpíjeje. — A spasmodické křeče
zděšených sfér, žíhaných čmoudem vůní.

Běsnící vedro, kvasem jich trpíc, drásá
vlastní své útroby. Strunkají stařečtí cvrčci,
splihlý dráždíce chtíč. Vlná vražda se krčí
pod chlípnu zemi, jež lenivě sukni kasá.

Polední ženky, zpustle znectěné krasavice,
znalecky odkrývají vнадidla zpocených stehen,
a náhle, běsem jaty, vstaly, a zoufajíce,
na rzivých mezích spílají pustému osudu běhen.

Polední démon tehdy, zraky byv krhavými
slunce, jež vrcholilo, takto ztupil,
vítězně rozhlédl se, z výhně upil,
nedbale důtky vzal a švihl jimi.

STACCATO

Ó! Ržání běloušů v planoucích lukách!
Pěna posedlými vločkami ze šklebných dršek víříc,
kletby do výhně syčí, ohé.

Pošetilé panny bloudí kol dokola zamčených domů,
ohavní pěstouni chlípně slídí děrami okenic
po sledních křečích čistoty vydané vepsí, ohé.

Manželky jejich látají punčochy dcer běhen,
krátkozraké oči přes brýle v minulost tu tam žbluňkly,
a ruce, nahmatavše v ní hanbu, vztekle škubly jehlou,
ohé.

Nevinné panny bloudí zatím kol zamčených domů.
Uštvané, do kouta vrat vmáčkly se, lenivé královny
včelek,
kýžený náraz smilstva otálí, šupiny spadly jim z očí,
ohé.

Synkové pěstounů běří se z hospod hulákajíce,
obžerné škyty pohánějí měsíc, přízračný ráf,
hvězdy mihotají úlisným mrkáním čmuchalek, ohé.

Noc, pohozený šlojíř, nedbale uvázaný od pólu k pólu,
nárazy zlotřilých větrů jedním se koncem posléz utrhla
a hadím jakby jazýčkem ohledává, kde by uštkla
planetu, ohé.

A velitel všech věcí těch, ztepilý, mrazný a plachý,
a na jehož mladém čele rané vrásky trojklanou hvězdu
tvoří (vskutku),
ruce založiv patří na ono bezvládí a odpírá zvolat: ohé!

Ohé, ohé!, až by pěstoun nevinné panny vpustil,
až by se všichni snížili k nohám holek,
měsíc stanul, noc políbila, bělouši vzdali se, ohé.

Zpívejte znovu hroznou tuto píseň, ale hrajíce na
strunné nástroje vnitřních Asií!
Rýmy zvučnější gongů a trýznivou krásu msty najdete
v ní.
Bičem po zádech mrskne a vzpruží vzpouru, ohé!

Náměstí dává tmu leklejší té, již se potí
půlnoční chrám, když lotr věčnou v něm lampu
zhasil.

Zaběhlé reflektory mrskají chvosty a brodí
smolným se černem alejí, kde Mílek cizopasí.

Poslední kavárna vyplila držgrešli zákazníka,
posledním kalným hořákem zmrzele za ním civí.
Střízlivost, postem zběsilá, chudáckou touhou hýkla
po těžkém výkupném za závrať, jež platí živí.

Vyrudlé sukno zbytečna souká se za zhasínačem,
soustředně rostou závěje plíživé černé hlísti.
A město, škytem půlnoci a hysterickým pláčem
doznává, že se nenávidí zpuchřelou nenávidí.

VZPOMÍNKA Z MORVANU

Lasa pomalá, velmi
pomalá, pomalá lasa,
volná, povolná, plihá,
krouživá zvolna kloužou
lasa loudavá.
Milíře kouří.
Do bradatých borovic.

To je už doba, co tady stojí
ten lokajský špalír
vousatých veteránů,
zapustil kořeny.
*Tudy nikdy nikdo už,
leda z milířů kouř —*
— lasa, lasa pomalá, velmi
pomalá, pomalá lasa —
kouř milířů, a zámek
stydí se v průhledu.
Prsteňáčkem leda děkovával
chámským holdům,
a teď zdraví je napřed.
(Co zbylo z feudální pýchy?)
Ze stráně vidět však celý Morvan.
(Lasa pomalá; lesy,
lesy, lesy, dužnaté statky,
město Avallon příliš krásné
chystá se na skále

k sebevraždě.
Vézelay lesklé jak čerstvý obtisk
na modrém saténu,
a pod smutným Montréalem zemanská tvrz.)
Ze stráně celý Morvan.
V aleji se nudí
lenošný Amor, vyvedli ho ze zámku.
Co si počne mezi veterány?
Nemůže za svou zahálku, neboť
všechno zpustlo,
*a tudy nikdy nikdo už,
leda z milířů kouř.*
Čí hlas ozval se to?
Ozval se nějaký?
Ó bože, bože, jaká to dávná zkazka
se to zde rozchodila?
Lasa pomalá — lasa — velmi —
Kloužou povolná —
zajat —
Sedí zkazka, češe si vlasy.
Bylo to — Ne!
Vyhnaly Amora, vyhnaný Mílek.
Kdyby si vzpomněl —
Počkejte!
Milíře kouří,
milíře, milíře kouří.
Z uhlířovy chatrče
umouněné vyšlo
dítě.
Má krajíc chleba a žvýká prostřed
vyrubaného lesa,
a stouplo si tak krásně,
že srdce usedá.

Stouplo si krásně tak,
protože se zahledělo
pozorlivým tím zrakem nechápavých,
jichž nezradí žádná marnost.
Stouplo si tak krásně,
protože slyší neb vidí
— obojí lzet' —
jako by volně, povolně, plize
z ručky šlo do ručky pokrevných hlasů,
a stojí jak Merkur na kouli
uhnětené z dávných časů,
a všechno se to točí a třpytí.
Kdo se to tady rozchodil?
Ticho má jiný krok.
A ta zámecká stráž,
odkud celý, celý Morvan,
a silnice.

Lasa volná, pomalá lasa,
stoupají, kloužou,
milíře kouří,
Mílek a dítě
na hoře Olivet,
celý svět.
Bože, bozi, věci, zvířata i lidé!!!
Devátý měsíc.
Září, září, vzrušené lýry tón.

Trpko pohledět,
oloupané stromy!
Jak vysvlék vás
do mrazu tohoto
zimní, zimní čas!
Je neoblomný.
Ni prosba, ni bázeň.

Už však únor.
Trpělivost!
Noci se krátí,
míza aby déle viděla
na svou práci.
Masopustu výhost
hnedle dáme.

Kratičko, krátko,
a po trápení.
Sadaři přijdou
ostříhat vás, a brzy nato
nakreslí děti křídou
na chodníky hru zvanou Cizozemí.
Kterých je mnoho, navrch Francie.

Lidé se už těší,
ať si stárli.
Vracejí se čápi a kosi
(takoví jsou noví, tak noví)
a s božím svolením lidé lžou si,

že prahnout, po čem prahli,
ještě se smí.

Trpko pohledět.

Proč jste zasmušilý?

Ó vím! Také však mně

se každým jarem jedno odčítá.

Jsem mladší než vy, a přece

přichystán co chvíle.

A je tak snadné říci ušlá cesta.

Tak snadno říci: konec? kéž by tak,

a počátek-li, počne, kde jsem přestal.

Citlivé bání echa pružně komíhají
nad osmi lyrami, nad chlapců osmerem,
nad chlapců osmerem. A v roztržitém háji
hoboji bloudí tón rozčísly vichorem.
Jinochů svolná šíj milostně obemčena
krajkovím obojků, a touhy rána zpěvná,
pod solným obvazem jež vraha velebí.
Ó choulostivá echa nalíčených smíšků,
ó hravá echa závratí!

A plavná echa slzí oslyšených panen.
Záhadných chlapců vzdorná brouzdá se v nich něha
jak v mělké leptající lázni. Osmý, raněn
sedmerem zapomnětlivých a krutých druhů, mává
— v sirých, vysoko vzrostlých krvácejí zvucích —
thyrsem. Skřivánek Moranin vzkaz mu strásá
trojzvuký, něžný, a v předtuše, že krásná,
mroucí bůh velí křiku krve své, by utich.

Šestizvuk tanců vašich vzbouzí, kusý,
mou touhu po sedmém. Kdo šťastnější ho zlákal,
čí potěšením dnes je luzný druh váš rusý?
Hrou bylo počato, a teď se v osud smráká.
Jenž závoj se závojem rval, by odkryl Jméno
— tak jako pod slohou, vždy těžší, verše kácí —
jak stane před jícnem, zkad čiší Bezejmenno?

Neoschlo ještě pýchou zžehlé tratoliště,
zkad šestý, ucpávaje bok, byl ve hry druhů výskal,
a zapomenut už, tak jak by nebyl ještě.

V slepých však pamětech vidomý jak by vyvstal
stín podoby jsoucí a nikam nepodobné,
a pánovitější než agónie píšťal.

Čtyřhlasým zpěvem, jemuž slepý výkřik
podpalnou jiskrou byl, couvaje záštíplný,
vybuchá povržením udusaná láska, zlostně hýří,
a každým poskokem srocených smrtí vlny
úskočné parády lstných andělů se bystří.

Když tři, jediným jsouce, byli vystavili
strážce kol vězení, kde jali Oko boží,
srazili děs, an hnal se po nich, bílý,
a dumají, slyšíce bázeň svou, jak hoří.

Věrnost je jediná, a vše jí dobrou sudbou.
Líp nežli proutkem, žízní objeví se pramen.
Odstraší zástupy, kdo zanícen jde o dvou.

Rouškou, jež zbyla, cloumá vichr Jména.
Až časy naplní se, bude odnešena!
Zbylý je připraven.

Sirý, vysoko šlehlý zvuk ho probod.

Odkud? — Z ledovců. — Odkud? — Z hlubin. —
Odkud? — Z propastí. — Odkud? — Z hvězd. —
Střez se šlépějí povzbudivých,
stopa smazaná lepší jest...

Kdybych tě mohl vésti, jak rád bych
tamtudy ved tě, kde neznám cest.
Jít po stopách neshledání,
hlasy zbloudilých dát se vést...

Ten, kdo na prahu „na shledanou“
říká, lépe by zůstal zde.
Není návratů, není cílů,
nejdeš ty. Tvoje cesta jde.

Odtud, kam míříš, odvíjí pásmo
lhostejno, kam bys nohu klad.
Dojdeš stoje, ač doved-li jsi
sebe v sobě zahrabat.

Žít a nebýt! Ó plodné marno,
firmamenty jímž osety!
Cíle není ni na shledanou,
jsi ty. Jdeš sobě v ústrety.

Snáším se z ledovců, stoupám z hlubin,
nořím se z propastí, padám z hvězd.
Slyš mě, poslechni, rozkazuji!
Jsem hlas všeho, co Samo jest.

VÁLKA

Zaržání ztrženého cvalu mrštěných štafet,
dunivý seskok uříčených hord,
a útroby vyjevené země
hekly.

Na krátkých opratích třímán, vrch se vzpíná,
a bubny už
dalekých katů úderný ferman bravurním vířením chrlí.

Černé, černé geysery, a trysklé synkopy ticha
— peřesté mlčení lesů, jak zpíváváš ty! —
trysklé synkopy ticha,
trysklé synkopy ticha
(dům Usherův, Usherův dům, hnilý pád vin),
marně výstražné metly bloudů
zdupány schváceným řevem holomků vulgárních

pravd.

(A byla tu ticha, ticha ležící na kručinkách,
s paží v lokti překrásně ohnutou,
a sunoucí pod hlavu myslivou, zadumanou,
šetrně ruku.)

Říčné štafety, jimž vrch, na krátkých opratích třímán,
a trysklé synkopy ticha
černě kropenatí rudý majorát
nesnesitelných křivd.
(A útlá práva beznáročných?)

Kolovraty, pějící s hučením planoucích krbů
dvojzpěv tak jemný?

A tichá práva prostných,
jejichž dech se krátí, když praskají zrající lány,
protože myslí na nevýslovně celistvou
řadu pokolení?
A ti, co právě u paty žebříku šťastni podléhali
v zápase s andělem?)
Seskok hordy poslů, poslušných rozkazů,
i hekly útroby země.

Černé, černé geysery, a trysklé synkopy ticha
(po hřbetě obzoru přízračné klouzají včerejšky
vyhublé na mátohy)
— puklé synkopy ticha,
prchlým rozchodem rozsévačovým trousí
ponuře velebnou mstu.
Zázrak metel střelhbitě vzkvetlých
božíhodovým hávem,
a ze vztažené jakés pravice
šumně prší zrod.

Pastucha haleká, a myslivé se níží
doubravy. Ticho propadlé.
Noc plaše vyplouvá a v zborceném se zhlíží
jistoty zrcadle.

Rašící pochyby slzami nabotnaly,
pláče úlevou zavýskly,
falešné hádanky děravé masky sňaly,
chlubně se zablýskly

(obluzující Snad s mlčícím Nelze smlouvá)
harpuny krotkých bezpečí,
a před úslužným Proč ochotné Nevím couvá
pod vetchá přístřeší.

A slepé zrcadlo, kam vůli káže hledět
zděšených pudů přesila,
zháší a komolí ohňové slovo Vědět
a kalné, sesílá

s odrazy sedmkrát sedmera konstelací
s bezvládím hvězdných bojišť
a s vrávoráním slov, jež Nevýslovné vrací,
přeludy kotvišť.

Bezhlésý vzňal se vzdech a vonně dohořívá
v myšlence ověnčené snem,
hvězdnými obrazci přes hory srozumívá
se anděl s proklatcem.

Nemluvný bleskl klad a chladná jiskra křísla,
za časy spadla závora.
V ukrutnost znamená a neoblomnost čísla
zarostla prostora.

A těšitelka noc, netečně soucit třístíc —
— nelidský, krásný, hluchý květ —
čte Slovo. V lakotném kříšťále tvrdých číslic.
Odpírá povědět.

Trýznivá věta
skolivši zákaz vykročila,
závoje veselých písniček v cárech,
a ona tu, hudcům díc: — Hrejte! —

A nad struníky
vznícené zatřepotala křídla rukou,
účinnivá pážata nadzvedla vlečku
melodie.

Blouznivé hmaty
trnité věnce pletou plesajícím,
a ranivší ostny vítězoslavně svítí
krůpěje krve.

Nikdo nedbá
zmatených holubicí naděje — vše jimi obzor —
zkonejšené bázně soustrastně patří
za jejich letem.

Hrozny peřejí
trousí marnotratně zrno za zrnem,
netenčí se však a nechudne halasná sklizeň
jejich kypění.

A vlna, vlna,
přikutá změna a bleskurychlá stálost,
měří se s časem, jenž jediný sám strmě kotví
v řízení všeho.

Strmě kotví,
a třeskový mráz, jenž navršil závěje
na schůdné cesty vedoucí od živých k mrtvým,
vlaze taje.

Jméno! — Tvé jméno pravé, ty,
sluncem svržený soku,
zvaný stín.
Z těch, jež protivenství láme, nejsi.
Přesný, věrný, svobodný pod bezbožnou patou lidí,
kterým teprve nemdlícím archandělem jsi tam,
kde zápolíš s bohem,
zlomen a zpříma?
Jméno! — Tvé jméno pravé! —
Vídám tě padat; šíp střemhlav
není hroznější tebe,
když — pustiv kopí, cesty brázdíce —
v korunu hadích vlasů létavic
vjels prsty vřeteny,
zatímco v ústech, rudých a okrouhlých jak pečeť,
vře vykleštěný zvuk.
A krutě napjatá lýtka i v pádu ještě osnují
nanebevstoupení.
Ty, z podstaty slunce,
podrážděn pralesními hlasy temnot,
znovu vždy, vždy znovu
vrháš se kučeravým lvíčetem v jejich splavy,
zas a zase se nevraceje — — —
Rozemlet tmami že, ty, boha zneřátený miláček,
s nimž se smiřuješ laskáním za obzory?
Ne! Hádem neporaněn dospěls
k lukám oslňujícím,
a vzduchu, ostrého jak šafrán, nalokav hrůzu,
duješ do plachet nebeských fregat.

A toto je koloběh, kudy se přemožen nepřemožen
k nemdlícímu jak ty vracíš soupeři,
křiče štěstím.

Jméno! — Tvé jméno pravé! —
A uvítám smrt, s níž jsi sezdán
láskou krvesmilnou.

Hedvábné hmaty vyplašených stonů,
zbloudilých, beznadějných stonů milionů,
ach, lidských stonů zbloudilých v kosmu,
hedvábné, marné hmaty po vesmírných strunách
zplihlých, hluchých.

A nářky nastrádané ve vyhaslých lunách,
rdoušených sluncí skřek, jenž tone v mutných vlnách
kosmických pasátů, a průvan prázdnen, který zhasí
orkány katastrof i aleluja ptačí,
prostorů ticho je tesem ztroskotání.

Na drama bez děje se rozuzlení snáší
jak viditelná hudba ku podivu černá,
a je to bílá hudba drásavě jednotvárná
jak slunná pohroma, nepřehledná a marná,
jako klid neodvratných osudů.

Houpavá lana vykleštěných zvonů.
Zásnubné pobratimství početí a skonů
v drásavě jednotvárné hudbě kosmů.
Hedvábné marné hmaty po vesmírných strunách
uzlí se v uzel, jemuž meče není.

Hymnickým rytmem plynou úlomky létavic
padlé do Léthé řeky,
a neladěný cimbál, opilou tlučen paličkou,
hutný hrá doprovod.
Švihlé prsty,
aby pozapomněly,
sáhají do harf,
a po štíplých strunách sváží se půvabným smykem,
níž, níž, poskočiv tu tam,
zčeřený smích.

V šlechetných městech jak v kelímcích klokotem se
taví
změtená směska strastí v kalenou bolest jednu
(o niž bratrsky děl se, chceš-li ji míti celou),
toho, kdo vpodvečer sám jde stezkou vroubenou
ostružiním,

po jestřábím napadá
úzkost člověcká,
soumračně ztichlý Pan.
Andělská křídla však
i těsnou štěrbinou rouhání snadno vejdou,
a z blankytně když chytrých zaklínadel
panenský svět se svařil a vyplul krásný,
tančící anachoreti,
vyloudivše na džezu ropot utkaný saxofonem,
s ostychem přikrývají nouzovou, skrovnou tou
plenou

svých srdcí vzácné robě,
a červnové slunce, násilím vpadnuvši do přístřeší
černokněžných družin přátel,
cloní si oči před skvělým tajemnem drahokamů
mletých gramofony.
Mystický jasná tucha všudypřítomných davů
v halasnou, čirou zdí tě samotu,
tyranská družnost plete z obětín sobectví
pružné okovy,
a kyslík velké svobody, prýštlící ze zdusaných hald
posečené zvůle srdce,
křísí mrtvolý.
Jak nestrašit mládí, jestli zmoudřelo tolik,
že se zřeklo smrti?!

Prasklá kde duha se klene
nad vlastní radostí,
tam kouzelná je země,
kde boží dvořanstvo dlí.

A jak by tam jiný pobyl,
když ti jen dospějou,
kdo vyhladit znali rozdíl
mezi vinou a zásluhou?

Žádná tam nesvíí hvězda
na cestu k Betlému.
(Rým ten by: Radosten hvízdá
slepý kos tam slepému.

Rým povinný velí však: Cizá
jímá mě úzkost a bdí,
počínát' strmá jízda
k výsostem šílenství.)

Zkušení vůdcové, vari!
Bojím se vašich věd.
Vy byste namíchali
v pokrmy moje jed.

A já bych už nerozuměl,
proč v oné zemi — jak dí —
každý, kdo našel svůj úděl,
ho polekán opouští,

a schválně se oslepiv, zkouší
po vodách kráčet,
a vystřihaje se souší
pevninu najíti.

A proč tam prasklé srdce
přístřeškem nejlepším,
proč nejmoudřejším rádcem,
koho nejvíc je konejšit.

Bolest proč právem lénním,
milostí velikou,
u věčném nad bohem bdění
oddechem, přestávkou.

Jakoby píšťaly varhan
duní sousoší korálů,
a chvalozpěvů orkán
strh klenbu azuru.

Útočnou spirálou kouří
těhotná ornice
a libí andělé krouží,
v bouřky se měníce.

Prchlivé blesky píší
věcnou tam kroniku
osudných tragédií
bez herců, bez svědků.

Osudných tragédií,
kde zhroucení otálí,

jež sveřepě z temna žijí,
kam zatkly svou tlapu pardalí.

Toho jsoucna zatvrzelého,
jež Minerva marně proklela!
Ó slova zapřeného
čirosti klamně zšeřelá!

Rozvorem těžké brány
(zaskříply rezavé veřeje)
k sýpkám, kde nastřádány
sudby, hrnou se peřeje.

Beránčím rounem pění,
a muži spěchají,
za ranních kuropění
tu pěnu sbírají.

A obětavé ženy
časně si přivstaly
a kouzelnou tu vlnu
ruče spřádají.

A kdo se v šat ten oděl,
nic ho už netrápí,
a kdo se v šat ten oděl,
hoří závratí.

Matka tam robátko hýčká
a ví, že to dítě milené,
na jehož zavřená víčka
pálá špice tvorného plamene,

jí nepozná, až se vzbudí,
a ona že ho už nepozná,
těsnej je k sobě tulí,
sedmiradostná, vítězná,

a s mramorovou tváří
uštknutí vzývá blažené,
jež lidská srdce sváří
v jediné, andělsky kamenné.

V té zemi korálové,
v té modré zemi šílené,
kde po tichých vodách plove
vypleté býlí naděje.

Mnoho nocí tísni se na cestách svatebčanů,
a mnoho nocí cválá eskortou kočárům
vyhnaných milostnic.

Mnoho nocí, družka neznajíc družky, dřepem kol
studní,

a, lokty na brlení, v hloubi, kde prskají
fosforové jiskry, upřeně po svých vlastech
pátrají nemluvice.

Mnoho nocí. —

Mnoho nocí slizkých jak užovky
vybředlé z bahenní lázně, a po rukou spících
do svých hnízd jež lezou.

A mnoho nocí, kdy elektrické vlasy
světce z hřešících činí.

Mnoho nocí, tvrdý jež diktují osud
městům, kde armády světel zaspaly šturm,
a mnoho nocí, které, zblednuvše, kvapem couvají
před maní vztyčeným prstem spícího děcka.

Mnoho, mnoho nocí na cestách svatebčanů,
a kol bryček vyhnanců též.

Mnoho nocí. —

Mnoho jich táboří na sešlapaných
leženích kapitánů,
a nesčetně plápolá jich popelícím pasem
na revolucích sluncí.

Mnoho nocí krčí se v zákoutích září.

Mnoho nocí v jedné jediné
noci hluboké. —

Richard Weiner

Mnoho nocí

Edice Klasická česká poezie
Ilustrace a motivy na obálce Josef Čapek
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 13. 9. 2018

ISBN 978-80-7602-269-0 (epub)
ISBN 978-80-7602-270-6 (pdf)
ISBN 978-80-7602-271-3 (prc)